

Murska Krpaža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica št. 184. — Telefonska št. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 vin.

Inserati: Ena petstolpna petlitrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 80 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Vrnitev vojnih ujetnikov se naj pospeši.

Poslanec dr. Hohnjec je kot zastopnik Slovenske Kmetijske Zveze vložil že dve interpelaciji na našo vlado v Beogradu zavoljo naših vojnih ujetnikov v Italiji. Njegovo posredovanje je imelo uspeh, ker je naša vlada storila odločne korake pri italijanski vladi, katera je končno vendar sprejela predlog naše vlade o osvoboditvi jugoslovanskih vojnih ujetnikov. Naši vojni ujetniki so začeli iz ujetništva prihajati domov. Precejšnje število jih je že dospelo v domovino. Velika večina pa še vedno ječi v sponah ujetništva. Zato se je posl. dr. Hohnjec tretjič obrnil na vlado. Poslal je dne 23. febr. g. dr. Spalajkoviču, ki sedaj vodi posle zunanjega ministrstva, nasledajo pismo: »Velepoštovani gospod! Zadnji čas je na mojih zborovanjih, ki sem jih imel med našim narodom, prišlo k meni nekaj slovenskih mater in očetov, ki so s solzami v očeh bridko tožili, da se nji-

hovi sinovi še vedno niso vrnil iz italijanskega vojnega ujetništva. Vrnitev nekaterih je povečala žalost in brepenenje po tistih, ki še niso prišli. Pritok vračajočih se je bil izpočetka primerno obilen, potem pa je začel vidno pojemati. Takšna človekoljubna akcija, kakor je odpošiljanje vojnih ujetnikov v domovino, bi se morala izvršiti in dovršiti čim prej in nanjo ne bi smelo oviralno in zadrževalno vplivati ne pomanjkanje premoga ne druge neprilike sedanjega časa. V imenu jugoslovanskih mater in žen, žalujočih za svojimi sinovi in moži, ki jih še vedno zadržuje tujina v sponah vojnega ujetništva. Vas velespoštovani gospod, prosim, da biagovolite vplivati na italijansko vlado, naj odpošiljanje vojnih ujetnikov pospeši in številno tako pomnoži, da bo kakor najprej mogoče vsem jugoslovanskim ujetnikom zasijalo solnce svobode v osvobojeni domovini.

Proti državi je, avstrijanec je, ker ima svoje strankarsko-politično prepričanje; nazadnjak je, ker si je upal kot minister prehrane stopiti na prste verižnikom in izsesevalcem ljudstva. Gotovo časopisje pa vestno zbira vse to gradivo in trobi v svet, kakšno nevarnost pomeni za državo dr. Korošec. Bolje bi bilo, ako bi ga sploh ne bilo. Morda v resnici bolje, ker bi potem ne občutil tako živo resničnosti pregovora: Nehvaležnost je plačilo sveta. Morda bolje tudi za one ljudi, ki sedaj kričijo na vse grlo nad njim, ker bi potem ostali še sužnji, za katere so rojeni.

Nek ljubljanski list, pregledavajoč sedanjo ministrsko listo, pripomni pri dr. Korošču čisto kratko: Ta nam je že tako dovolj znan. Ha, klerikalec je in habsburški podrepanik, si misli čitatelj.

Nek list, istotako ljubljanski, si je drznil te dni napasti, vsakemu Jugoslovancu dobro znanega moža. Ta mož je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič. Tudi on je s svojo uplivno besedo deloval za ujedinenje Jugoslovancev, podpisal med prvimi majniško deklaracijo, v svojih pastirskih listih pozival duhovščino k delu za našo državo in si nakopal nemalo sovraštvo avstrijske vlade. Prezirala ga je povsod, kjer ga je le mogla. Svet pa je občudoval njegov odločen nastop, prihajale so k njemu francoske, angleške in druge deputacije ter mu častitale, da v odločilnih trenutkih ni pustil na cedilu svojega naroda, kakor so ga zapustili mnogi, ki jemljejo sedaj jugoslovanstvo v zakup. Primerjali so ga z neustrašenim belgijskim kardinalom Mercier-om. Sedaj pa pride ljubljanska »Domovina« in pove vsemu svetu britko resnico, da Jeglič ni to, za kar se ga je smatralo dosedaj, ampak da je čisto navaden sovražnik, izdajalec domovine. Človek se mora čuditi, kako je to mogoče. Za izdajalca ga je imela stara Avstrija, izdajalec je tudi sedaj v Jugoslaviji. Drugače ni mogoče razvozlati te uganke kako na ta način, da se je stara avstrijska vlada zbrala okrog »Domovine« in meče sedaj puščice na ulogeja Jegliča. In zakaj to? Ker si je

Ne psovajte!

Izvestno časopisje se trudi na vso moč, da bi narodu iztrgalo iz srca vero in zaupanje v moč, o katerih nesebičnosti in poštenosti si dosedaj ni upal dvomiti nihče. Možje, ki so bili pred kratkim še stebri našega narodnega ujedinenja, v katerih ljudstvo zre svoje zvezdovodnice, pripravljeno slediti jim na migljaj, ti možje so sedaj predmeti zabavljanja in ostudnih napadov in vsak lump si drzne obmetovati jih z blatom. Ljudje, ki so v onih viharjih dnevi majniške deklaracije sedeli lepo doma v varnem zatišju ter se skrivali za hrbte svojih voditeljev, ti ljudje so sedaj na enkrat stopili na plan in spočetkoma bolj plaho, a vedno močnejše in slednjič naravnost drzno začeli napadati vse, ki niso šli z njimi, ki so slučajno videli rešitev naroda drugje, kakor v njihovi družbi. Da bi ti ljudje prijemali one, ki so šele sedaj v Jugoslaviji začeli dvigati glave, v onih nevarnih dnevih pa tičali v varni suknji avstrijskega

uradnika ali oficirja, to bi bilo razumljivo. A teptati v blato čast onih mož, ki so podali že nešteto dokaze svoje požrtvovalnosti in nesebičnosti, to je podlo.

Poglejmo n. pr. politično delovanje našega dr. Korošca, na katerega sedaj napadi kar dežijo. Kaj je storil v stari Avstriji za ujedinenje Jugoslovancev, to ve vsak otrok. Trd je bil in neizpros, kadar je šlo za naše narodne interese. Ni so ga ostrašile grožnje Nemcev, ni se dal premotiti zapeljivim ponudbam, pred očmi je imel le Jugoslavijo, za katero se je trudil in trpel. Oboževan od nas vseh, proklinjan od Nemcev je šel svojo pot naprej; z jekleno voljo je pomagal graditi stavbo jugoslovanske države. Kdor bi v onih staroavstrijskih časih temu možu podtikal neslovanstvo, nazadnjakstvo in druge take lepe reči, tega ki obsodil ves narod. Od takrat do danes je preteklo komaj eno leto in dr. Korošču se prebuciva vse to.

Charles Dickens.

Sveča.

(Dalje)

Nisem slišal poleta rib, ne škripanja stare brige; nisem čutil diha moje lastne smrti — nisem videl nič drugega kakor težki, razžarjeni dogorek sveče. Tresel se je, majal, zibal semtertja, padel — in obležal črn, neškodljiv na postavku svečnika. Tresljaj ladje je spremenil smer njegovega padca.

Hotel sem se smejeti! Da, zasmejati se nad porazom svečinega dogorka.

Ko bi ne imel robca v ustih, bi kar vpil od smeha. S vsemi močmi sem skušal pokazati ta smeh na zunaj — dokler mi ni kri zalila glave in sem bil na pol zaduščen vsled pomanjkanja diha. Ostalo mi je samo toliko zavesti, da sem zamogel spoznati, da je moje nagnenje k smehu začetek blaznosti — pozvpej sem se zopet — k nadčloveškemu zaporu, dokler me čutila niso izdala in mi utekla kakor podivjani konj.

Šele pogled skozi špranjo na žarek dnevne svetlobe mi je vrnil zavest.

Bojeval sem težki boj, hoteč odvrniti oči od proklete sveče in svoje poslednje poglede posvetiti dnevni svetlobi.

Bil je to strašen boj in jaz sem ga — izgubil. Plamen sveče je vezal tako čvrsto moje oči, kakor so me okovi vezali ob tla.

Nisem mogel pogledati drugam, tudi oči nisem mogel zapreti. Dogorek je rasel znova, sveča od plamena do vrvice se je silno skrajšala. Koliko življenja še mi ostaja? Pol ure ali četrt? Dvajset minut? Gotovo; sveča bo gorela še najmanj dvajset minut. Košček loja! Življenje človeka, telesa in duše je odvisna od koščka loja. Strašno! Najmočnejši kralj, sedeč na svojem prestolu, nima take moči, kakor ta košček loja. Ta pokaže, česar ni noben kralj mogel pokazati. In sedaj — kaj bo bolj presenetilo moje mater, kot to moje celo potovanje?

Pri teh mislih sem se smejal, tresel in krčil, dokler ni hudobni plamen sveče sežgal vse moje notranjosti in me storil hladnega, brezčutnega — in zopet je nastala tišina.

Mati in Lizzi! — Nevem, kedar sta se vrnila k meni — toda vrnila sta se — in ne le v donišljivi — ampak v resnici, živi sta stali v noranosti ladje!

Da, prav gotovo, pred menoj je stala Lizzi, dorosrčna vesela kakor vedno, in se mi snehljala! Ali ji je kdo natvezil, da ležim tukaj vkleti, na plečih, pijan, in vinski sodi krog mene?

Glej, ona joka — vrti se krog mene, izgnja v megli — krili z rokami vpije na po roč — slabejše in slabejše kakor pljuskanje esla v daljavi. Izginila je! Izginila je v ognjeni jegli. Megla? Ogenj?

Ne, ne to, ne ono. To je mati — razlejuje ogenj. Sedaj plete — v prstih ima ognjene žice, vrvice s smodnikom se ji ovija krog senc, na mesto osivelih las. Mati, sedeča v svojem starem naslonjaču, koščene, dolge čolnarjeve roke pa vise preko naslonjala, z njih se siplje črni smodnik.

(Konec prihodnjich.)

Ljubljanski škof bajedrnil zagovarjati republikansko vladavino v Jugoslaviji! Toda saj smo mi vsi na shodih govorili o republiki in nas nihče vsled tega ni imel za izdajalce. V narodnem predstavništvu je celo vrsta poslancev, ki se javno nazivljejo „republikance“. Ker pa drugi lahko store, to sme storiti tudi ljubljanski škof.

Ne bomo govorili dalje o vseh teh ostudnih napadih na naše veličine. Pribijemo samo, da so ti napadi akt nehvaležnosti in brezznačajnosti do onih, ki nas v najbolj kritičnih trenutkih naše zgodovine niso zapustili, ampak vsem na čelu šli v boj za naše narodno ujedinjenje, za naše narodne pravice. Opozorjamo one gospode, ki se toliko prizadevajo, da bi narodu vzeli zaupanje in vero v te može, da pomislijo, kaj delajo. Kaj hočete narodu dati kot nadomestilo za te može? Vas same? Vas narod ne ljubi, ker ga tudi vi ne ljubite! Iščetega samo takrat, kadar ga rabite, kadar pa narod potrebuje vaše pomoči, tedaj vas ni nikjer. In če bi vas že hvaležnost in ljubezen do naroda ne nagibala, da opustite to podlo gonjo, naj vas k temu nagiba vsaj pamet. Zunanji politični položaj je nejasen, v notranjosti države vse polno zmede in nereda. Še bomo potrebovali te može, mi in vi!

Mali sovražniki.

S vseh strani poročajo o širjenju španske influence in neke nji sorodne bolezni, ki gre iz Italije pod imenom „nona“. V mnogih krajih je postala prava ljudska kuga, ki kosi ljudi kot s nepje. Na Japonskem in v Evropi, povsod se je vdomačila. Pri nas smo jo imeli zlasti l. 1918, toda ni bila niti izdaleč tako nevarna, kot je sedaj drugod. Mnogi ljudje, ki so se prebili skozi številne vojne težave, umirajo sedaj v očigled izboljšanja splošnih življenjskih razmer vsled zahrbtnega napada epidemične influence. Bati se je, da pride tudi v naše kraje. Bati pa se je tudi drugih smrtnih sovražnikov. Iz Galicije se poroča, da se je pojavila prava človeška kuga. Zanesle so jo boljševiške čete, ki prihajajo v stike z Azijci, kjer je bolezen doma — in znano je, da v Rusiji primanjkuje zdravil, zdravnikov ter sanitetnega materiala, tako da je boj proti boleznim zelo težaven če ne že popolnoma jalov. Tudi pri nas so zdravstvene razmere v marsičem nepovoljne. Ljudsko zdravje je pri nas deveta briga, razeu par sklepov se ni storilo nič in o ministrstvu za ljudsko zdravje ne izvemo ničesar drugega kot to, da je najbrž „pri dobrem zdravju“, ker vidimo podpis g. ministra, če se imenuje kak državno nastavljeni zdravnik. Potrebno je, da si pomagamo sami, zlasti pa je poklicano naše razumništvo, da z besedo in vzgladi utira pot zdravstvenim (higijeničnim) odredbam ter navaja naše ljudstvo k zdravemu življenju. Snaga povsod; v sobah, v posteljah, v obleki — to je prvo pravilo. Drugo velja zlasti za naše kmečko ljudstvo: več zraka in soluca v stanovanja. Pri nas je mnogo sicer dobrih hiš, kjer se celo zimo ne odpro okna. V takih stanovanjih nastane slab zrak, z njim

v zvezi tudi druga nesnaga in tu imajo urali bacili t. j. kali, ki povzročajo bolezen v človeškem telesu, najboljše pogoje za razmnožitev. Živimo v časih, ko ne moremo ničesar prerokovati in ničesar predvideti. Lahko da iz tega ali onega vzroka odpovejo dosedanje zdravstvene uredbe in velika epidemija bo kosila naše ljudi. Danes smo dospeli že tako daleč, da vsaj orožje poznamo, s katerim se lahko branimo. O tem ne smemo molčati — vedno in povsod moramo misliti gospodarsko in nobenega člana našega naroda ne smemo izgubiti vsled nepredvidnosti, zakaj z njim propade del naše skupne glavnice.

Politični pregled.

Nova vlada v Beogradu. Kakor smo že poročali, je po odstopu demokratsko-socialistične vlade sestavljen novi opozicijski blok. V tej vladi so zastopani tudi 3 Slovenci, poslanci Vseslovenske ljudske stranke in sicer: Dr. Korošec kot ministrski podpredsednik in minister železnic; dr. Jankovič minister za verstvo in poslanec Roškar kot poljedeljski minister. Posebno dejstvo, da je kmet prišel na ministrski sedež, je najboljše znamenje, da bo novo vlado preveval v resnici demokratični duh, kar se o stari demokratsko-socialistični vladi ni moglo trditi.

Jadransko vprašanje. Vkljub Wilsonovi odločni izjavi, da stoji prej ko slej na stališču od njega predlagane rešitve jadranskega vprašanja, se Italijani v zvezi s Francozi in Angleži vendar nočejo ukloniti. Dobili smo novo noto v kateri Angleži in Francozi povdarjajo, da glede jadranskega vprašanja še vedno vztrajajo na ultimatumu od 20. jan. t. l. Prihodnji dnevi bodo pokazali, kakor se bo razvil boj za naš Jadran. Ako Wilson ostane pri svoji izjavi, potem smemo računati z gotovostjo, da zapuste Angleži in Francozi Italijane na cedilu. Kajti tako nespametni ne bodo, da bi italijanskemu imperijalizmu na ljubo, izgubili tako močnega zaveznika kakor je Wilson. In če bodo Italijani enkrat osamljeni, bodo že bolj pohlevni.

Rusija. Kakor poročajo časopisi, so boljševiške čete zasedle Arhanglsk. Z zovzetjem tega mesta po boljševiških četah, so izgubili proti boljševiki eno svojih najboljših oporišč v severni Rusiji. Baje je odstopila provizorična severnoruska vlada in izročila oblast generalu Milleru. — Boljševiška Rusija je izjavila Poljski, da hoče vsa sporna vprašanja z njo rešiti prijateljskim putem. Skoraj gotovo bo prišlo do pogajanj med sovjetsko Rusijo in Poljsko, ker je poljsko javno mnenje zavzeto za prijateljsko rešitev vseh spornih vprašanj z Rusijo.

Nemci izjavljajo, da hočejo sami soditi in obsoditi vojne krivce. Antanta je baje s tem zadovoljna. Najbrž se bo vprašanje izročitve vojnih krivcev zavlačevalo tako dolgo, dokler ne bo — zaspalo.

Poglavje o nesebičnosti in nehvaležnosti.

(Konec.)

Mnogo Evangelistov, Krekov je delo, tiho sicer in neopaženo v pričakovanju lažje prihodnosti in svobode, da nas veliki trenotki ne bi našel nepripravljenih. Temelj je bil postavljen in na njem gradijo Evangelistovi učenci naprej, v zatišju nekateri, drugi v javnosti.

Koliko upov so stavili in še stavijo v naš rod! In ljudstvo, ali časti svoje može, jih spoštuje in uboga? Nesebičnost in požrtvovalnost plačuje z grdo nehvaležnostjo. Kar je isti Abditus (Albin Prepeluh) izrekel o predvojnih razmerah, ne velja nič manj za danes:

Kulturne vrednosti, ki jih imamo, so plo idealizma, nesebičnega hotenja posameznikov. Kulturni dalavec med nami ni mogel računati na gmojni dobiček ali pa druge prednosti. Njegovo delo in trud sta mu bila preje v škodo nego dobiček. Na prstih ene roke bi lahko sešteli osebnosti, ki so od svojega duševnega dela imele tudi kakšno osebno korist.

Pri nas nismo prišli niti tako daleč, da bi priznali: kulturni dalavec je tisti, ki mu gre prva beseda v javnosti. (V isti knjigi str. 5.)

Res je sicer, da imajo vsi dobri kulturni delavci strupene sovražnike, da jih njihov čas navadno ne razume in da žanjejo za svoj trud čisto najhujšo nehvaležnost od ljudi, ki jim storijo z najplemenitejšimi nameni le dobro. A še groznejša in usodnejša je resnica, da si ljudstvo s takim ravnanjem izreče prokletstvo sebi in potomcem do tretjega in četrtega kolena.

Ali naj vam v potrdilo navedem vzgled iz zgodovine narodov in vekov, ko pa se odigrava žalostna vloga nehvaležnega ljudstva pred našimi očmi v bližnji radgonski okolici? Niso li to intrige zavistnih sosedov onstran meje? Saj se mi zdi skoraj nemogoče, da bi se naši ljudje ponižali do obrekljivih klepetulj, ki si brusijo jezik ob vsaki dobri stvari in plemenski osebi. Najbrž je zaviadala v njihovih glavah egiptovska tema in proti tej so se po starem grškem pregovoru celo bogovi zastoj borili. Da z verižniškim, pohlepim, dobičkaželnim duhom prepojena druhal nima srca, je nepobitno dejstvo.

Tedenske novice.

Nova vlada ni našla milosti v očeh nekaterih strankarjev. V nekem ljubljanskem listu smo čitali, kakšni grešniki in nezmožni ljudje so prišli na vlado. Ljudje, ki so dosedaj zažigali kadilo pred demokratsko-socialističnimi ministri, obupujejo nad ubogo Jugoslavijo, ki je dobila nove ministre. To je sicer smešno, pa razumljivo. Ampak vsakemu človeku, ki ima malo politične pravičnosti, so ti napadi na nove ministre naravnost zoprni. Saj ne trdimo, da so med njimi sami idealni ljudje, ki bodo iz naših težkih razmer ustvarili jugoslovanski paradiž. Ampak da bi ne bilo med njimi zmognih in dobrih politikov in da bi edinole demokratsko-socialistična obitelj rodila dobre politike, tega privilegija pač ne bo pripustil noben resen Jugoslovian. Stari, izkušeni politiki kakor dr. Korošec in drugi, so si hvala Bogu že pridobili toliko ugleda in dobrega glasu, da jih ne bo mogel kak političen paglavec odpraviti z besedami: no, o teh pa se sploh ne izplača govoriti! Kedaj se bomo naučili ceniti političnega nasprotnika in priznavati njegove resnične zasluge?

Odstop pokrajinskih vlad. Obenem z demokratsko-socialistično vlado v Beogradu, so odstopile tudi pokrajinske vlade v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu. Za hrvatskega bana je imenovan dr. Laginja.

Osebna vest. Mestni poveljnik v Radgoni major Brkič je bil premeščen v Makedonijo. Nam Slovincem mož ni bil naklonjen. Jokal se torej za njim ne bo nihče.

Zamenjavanje kronskih bankovcev avstro-ogrske banke za kronsko-dinarske bankovce. Pri zamenjavi kron bodo sodelovali razven podružnic avstro-ogrske banke v Ljubljani in Mariboru tudi ti le denarni zavodi in sicer v Ljubljani: Poštočkovni urad, Kranjska deželna banka, Podružnica Kreditnega zavoda, Podružnica Jadranske banke, Podružnica Prometne banke, Podružnica Češke industrijske banke, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka, Kranjska hranilnica, Mestna hranilnica, hranilnica kmečkih občin, Zadruga zveza, Zveza slovenskih zadrug, Kmetijska posojilnica in Ljudska posojilnica. V Mariboru: Mariborska eskomptna banka, Podružnica Ljubljanske kreditne banke, Podružnica Jadranske banke, Občinska hranilnica mesta Maribora, Posojilnica v Mariboru, Spodnještajerska ljudska hranilnica in Podružnica Anglo-avstrijske banke. V Celju: Mestna hranilnica, Južnoštajerska hranilnica, Podružnica Ljubljanske kreditne banke, Ljudska hranilnica in posojilnica, in posojilnica v Celju. Ti zavodi zamenjavajo le kronske bankovce po 20, 50 in 100 K; tisočake pa sprejema v Ljubljani edinole deželna finančna blagajna, izven Ljubljane pa samo davčni uradi.

Pri zamenjavi bankovcev sodelovali bosta poleg že objavljenih zavodov tudi Češka banka Union, podružnica Celje, v Celju in Zadruga zveza v Celju.

Zamenjave kronskih bankovcev Avstro-ogrske banke za kronsko dinarske bankovce ni ustavljena, kakor so poročali ne-

Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš proroke in kamenjaš tiste, ki so poslani k tebi! Mat. 23, 37.

Razglasiti bo treba obsedno stanje čez razburjene duhove ter splošno mobilizacijo vseh treznih za boj proti temnim elementom, skuševalcem našega duševnega narodnega zdravja.

Plemenitemu kulturnemu delavcu in spretnemu voditelju „našega“ ljudstva pa kliče isti Abditus:

„Na vas mislim, ki ste doslej delali za svoj pogaženi in oplenjeni rod, na vas, ki ste trpeli zanj, na vas, ki vam je zaničevanje bilo plačilo, bič siromaštva nagrada za nesebično delo — na vas, naše kulturne delavce. Narava vas ni oblagodarila s koristolovstvom, rojstvo ne z gmojnimi dobrinami. Mati vam je položila v zibelko notranji imperativ nesebičnega žrtvovanja.

Duševna, mustvena moč naroda je zgoščena v vaših srcih in možganih. Ta moč je naš Mojzes; z njo boste priborili svojemu rodu lepšo prihodnost, svobodo, po kateri hrepenimo vsi. (V isti knjigi str. 43.)

kateri dnevniki, nasprotno se ta zamenjava živahno nadaljuje ter jemlje iz prometa kronske bankovce po 20, 50, 100 in 1000 kron, ki po 15. marcu nehajo biti splošno plačilno sredstvo v naših pokrajinah.

Ponarejeni kolki na tisočskih. Ker krožijo v prometu tisočaki avstro-ogrske banke s ponarejenimi kolki, se občinstvo v lastnem interesu opozarja, da svoje tisočake čim prej zamenja in sicer v Ljubljani pri finančni deželni blagajni izven Ljubljane pa pri svojem pristojnem davčnem uradu. Ponaredba je presenetljivo dobro uspela, zato naj bo občinstvo s tem posvarjeno. Delegacije ministrstva financ.

Bankovci kolkovani z več markami nižje vrste. Finančno ministrstvo je z razpisom J. br. 3890 z dne 18. februarja 1920 pojasnilo, da je smatrati bankovce, ki so kolkovani z več markicami nižje vrste, katerih skupna svota pa odgovarja vrednosti bankovna, n. pr. ako je petdesetak markiran z dvema markama za dvajsetak in z eno markico za desetake, za pravilno kolekovane. (Delegacija ministrstva financ.)

Zvišane cene pri tobaku. Vsled odloka upravnega odbora samostalne monopolne uprave z dne 12. januarja 1920 št. 403 in odobranja gospoda finančnega ministra z dne 19. januarja 1920 št. 180 imajo od 20. svečana 1920 dalje veljati za svalčice, tobak, tobak za pipo in za svalčice nove zvišane cene, ki pomenijo približno 10—20 % poviška pri teh tobačnih izdelkih.

Uradni zdravniški službi v IX. činovnem razredu sta razpisani za Mursko Soboto in Doljno Lendavo. Interesenti se opozarjajo na razpis zdravstvenega odseka v Uradnem listu.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

Nemška predrznost. »Deutsche Grenz-wacht«, ki vedno strupeno piše proti nam Slovence, se prosto kolportira po Radgoni in naših obmejnih krajih. Isto tako se urednik tega lističa nemoteno sprehaja po radgonskih ulicah. Opozarjamo naše jugoslovanske oblasti na ta dejstvo, da vendar store enkrat, kar je njihova dolžnost!

Renegati. »Deutsche Grenz-wacht« jezi, da ima večina Radgončanov slovenska imena in kaže s prstom na naše ljudi z nemški mi imeni, češ, tudi vi imate renegate. Toda »Grenz-wacht« naj se le lepo pomiri! Nam ne gre za imena, gre nam za način, kako je kateri postal »Nemec«. Ne pade nam v glavo, da bi n. pr. radgonskega župana Kodolča prištevali renegatom, akoravno ima tako lepo slovansko ime. Uskok je bil morda njegov ded ali praded; on pa je bil vzgojen v nemškem duhu in živi v dobri veri, da so njegovi predniki prišli naravnost iz tevtoburških gozdov. Kadar govorimo o renegatih ali nemškutarjih, imamo v mislih one ljudi, katere smo danes poznali kot Slovence, a jutri so že Nemci. In teh mrgoli v Radgoni. Vzglede dr. Kamnikar, katerega oče niti nemški znal ni. Ne poznamo pa niti enega slučajja, da bi iz Nemca postal čez noč Slovenec. Vsi naši ljudje z nemškimi imeni so bili že od nekdaj dobri Slovenci, to so bili tudi njitovi očetje in praočetje in prisvajati si te bi pomenilo ravno isto, kakor če bi mi zahtevali za se n. pr. Pruse, v katerih se tudi pretaka slovanska kri.

Otvoritev poštne nabiralnice Bogojina p. Dobrovnik. S 1. februarjem 1920 se je otvorila poštna nabiralnica Bogojina (madžarsko ime Bagonya), ki spada v dostavni okraj poštne urada Dobrovnik v Prekmurju in ima vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto zvezo s tem uradom.

Telefonski pogovoriz Nemško Avstrijo. Telefonski pogovori so dovoljeni ta čas razen med Ljubljano tudi med Mariborom, Celjem, Ptujem in Zidanim mostom na eni ter Dunajem in Gradcem na drugi strani. Triminutni pogovor stane v vseh imenovanih primerih štiri dinarje ali 16 K. Nujni pogovor pa velja trikrat toliko.

Kdo kaj ve o mojem sinu Francu Bračko iz Črešnjevec pri Radgoni, domobranec pri 26. mariborskem domobranskem polku, ki je bil vjet koncem oktobra l. 1918 v Italiji. Zadnjikrat je pisal iz vjetniške bolnišnice v Veroni, Campo št. 212, meseca februarja t. l. Od tega časa ni o njem nobenega glasu. Za slučaj, da bi kateri od njegovih tovarišev kaj vedel o njem, naj

isto blagovoli sporočiti njegovemu očetu Francu Bračku, posestniku v Čršnjevcih, p. Radgona, kateri drage volje povrne vse stroške!

Domače vesti.

Gornja Radgona. V petek dne 20. t. m. je »Samostojna kmetijska stranka« napovedala shod v gostilni pri Čirču. Prišli so tudi možje iz vrst naše »Kmečke zveze«, da si enkrat od blizu ogledajo ljudi, ki se zbirajo v vrstah »samostojne«. In kaj so opazili? V »samostojni« se zbirajo samo bivši štajercijanci, narodni grešniki, nemškutarji. Da ni manjkalo očaka štajercijancev, orehovskega Bračka, se razume samo ob sebi. Glavar »samostojnih« šentpeterske župnije, gornjeradgonski Korošec je pa s svojimi neumnimi in naslanimi opazkami še bolj pobarval duševno revščino ljudi okoli »samostojne«. V imenu »Kmečke zveze« je govoril urednik »Murske Straže« g. Jerebič, ki je v daljšem govoru navduševal zbrane za »Kmečko zvezo«. Njegovemu govoru so zbrani pozorno sledili in so nato mirno razšli. Na shodu »samostojne«, ki se je vršil pozneje, sta ostala orehovski Bračko, gornjeradgonski Korošec in trije tuji govorniki. Razumljivo je, da se z ljudmi, kakršni so v »samostojni«, ne družijo nihče rad.

Črešnjeveci pri Gornji Radgoni. Zlato poroko sta obhajala Anton in Ana Jaušovec. Da bi čakala še mnogo let.

Kapela. Tukaj se je vršil v nedeljo dne 22. februarja protestni shod kapelskih žen in deklet proti občinskemu volilnemu redu. Sprejela se je nastopna resolucija: Žene in dekleta kapelske župnije odločno protestiramo proti obstoječemu volilnemu redu, ki odreja kmeti ki ženi volilno pravico. Zahtevamo, da se ta volilni red prekliče in da se nam da volilna pravica brez vsake izjeme in pridržka.

Gornja Radgona. Protestni shod proti občinskemu volilnemu redu, katerega so priredile naše žene in mladenke v posojilniški dvorani, je bil dobro obiskan. Bilo je nad 300 udeležencev in udeleženk. Shod je otvoril domači g. župnik in oddal besedo gospej Neudauerjevi, ki je v jedrnatih besedah dala duška ogorčenju nad nečuvstvo krivice, ki se godi kmeti ki ženi, ko se jo izključuje od javnega življenja in delovanja. V krasnem govoru je naslikala trpljenje in muke kmeti ske žene med vojno, njeno navdušenje v dnevih majniške deklaracije in sklenila svoj govor: Ako je kmeti ska žena toliko delala in trpela, ako se ji nalaga toliko dolžnosti, hoče in mora imeti tudi najmanj iste pravice, kakor mestna gospodična in tvorniška deavka. Slednjič so bile sprejete sledeče resolucije: 1. Kmečke žene in dekleta z ogorčenjem protestiramo proti občinskemu volilnemu redu, ki izključuje kmeti sko ženo od vseh onih pravic, katere uživajo v vseh resnično demokratičnih državah. 2. Zahtevamo, da se ta volilni red takoj prekliče. 3. Zahtevamo za-se, kakor za vse žene sploh, volilno pravico brez vsakega pridržka in brez vsake izjeme. 4. Izrekamo zahvalo »Vseslovanski ljudski stranki« in »Kmeti ski zvezi«, ker sta se vedno borili za pravice kmečkega ženstva. 5. Deželni vladi pod vodstvom dr. Žerjava izrekamo popolno zaupanje. — Govoril še je g. Jerebič, ki je pozival zbrane žene in dekleta naj ostanejo zveste svojim sklepom in se ne dajo premotiti samostojnim rogoviležem, na kar je g. župnik shod zaključil.

Ljutomer. Na poroki g. Martina Mihaliča se je nabrala vsota 115 kron v prid družbi sv. Cirila in Metod. Tej svoti je dodal g. Škrajnar 38 kron in izročil celi znesek blagajničarki ženske podružnice v Ljutomeru.

Razmere na železnični progi Maribor—Špilje—Ljutomer

so postale prav neznosne. Ako se hoče človek peljati po tej progi, se mora pripraviti kakor za potovanje okoli sveta. Na najmanjši postajici stoji vlak po cele četrte ure, po pol ure, da po celo uro. Popotniki se zavzeti povprašujejo, čemu toliko zamude. Odgovarja

se navadno: pokvarilo se je to in ono, premoga je zmanjkalo, stroj treba napoliti. V resnici pa sedi sprevodnik ali vlakovodja v bližnji krčmi, kamor je šel na krepek požirek. Ko si je pošteno dušo privezal, se zopet s težavo zbaše na vlak in isti sopiha počasi naprej. Popotniki si oddehnejo. Sedaj bo pa šlo! A na prihodnji postaji se ponavlja isto. Nek popotnik opisuje vožnjo iz Ljutomera v Maribor takole: Zjutraj na vse zgodaj smo se odpeljali iz Ljutomera in dospeli po 2 in pol urni vožnji v Radince. Tukaj pa je stroj nenkrat obnemogel, pustil vozove s popotniki vred na postaji ter se podal v Radgona po vodo. Čez dobro uro pride nazaj in s svežimi močmi smo jo mahnili naprej. Toda na prihodnji postaji v Gornji Radgoni je zažejalo sprevodnika in ubogi popotniki zopet čakajte. No, mož se je pošteno okrepčal. Rudečega obraza se je zavihtel na vlak v veselje in oddih popotnikov. Proti polednevju smo dospeli v Radgona. Opoldne pa pusti vsak pošten kristjan delo in se poda k obedu. To so vedeli tudi naši železničarji, katerih milosti in nemilosti smo bili izročeni. Vsi po vrsti so izstopili in se podali v bližnjo kolodvorsko restavracijo na kosilo. In da to ni trajalo ravno malo časa, si lahko mislite, kajti možje železničarji vedo ceniti potrpežljivost potujočega občinstva. In tako je šlo naprej. Ves čas vožnje od Ljutomera do Maribora so železničarji izpolnili z večjimi ali manjšimi požirki, z malimi južnami in glavnim obedom v Radgoni. Proti večeru smo srečno prišli v Maribor. Nazaj grede se je ponavljalo isto. Take in enake pritožbe lahko slišite od vsakogar, ki je kedaj potoval po tej progi. Naravnost bajna brezobzirnost železničarskega osebja napram občinstvu. Ljudje morajo šteti drage novce za vozne listke in še dostikrat ne vedo, ali bodo prišli do cilja, ali običali na sredi pota. Skrajni čas je že, da se železnična uprava enkrat zgane, posveti v te nevzdržljive razmere na progi Maribor—Špilje—Ljutomer in podrči železničarsko osebje, kako mora izvrševati svoje dolžnosti. Drugače bo zavladala na tej progi popolna anarhija.

Razgled po svetu.

Papež za prebivalstvo Srednje Evrope. Zbirka papeža za gladujoče prebivalstvo Srednje Evrope je dosegla 3 milijone lir.

Turčija. Francoski list »Matin« piše: Med zavezniki se je dosegel sporazum, po katerem se izločijo iz otomanskega cesarstva Mezopotamija, Sirija, Palestina in Arabija. Armenija dobi svojo ustavo. Francoska vlada je pripravljena priznati turško suverenost nad vsemi ostalimi pokrajinami otomanskega cesarstva, razven onega dela Tracije, ki ima pripasti Grčiji. Italija bo dobila gotove predprave v okrožju Smirne in Adalije. Francija se zadovoljuje z zgolj gospodarskimi, zlasti trgovinskimi ugodnostmi v Ciliciji. V ostalem stoji francoska vlada na stališču, da bi popolno razkosanje turškega cesarstva dalo povod številnim konfliktom.

Upor na Koreji. Boljševiki so že začeli Lujskati prebivalstvo na Koreji k pohuni proti Japoncem. Oborožili so 2000 korejancev in napadli z njim 700 mož broječo japonsko posadko. Ubitih je bilo 300 Japoncev, druge so razpršili.

Listnica uredništva.

Dr. G. L. iz Maribora. Vašega članka nismo mogli objaviti v tej številki, ker je žal prišel prepozno. Objavimo ga v prihodnji številki. Prisrčna hvala in priporočamo se še za prihodnjic.

Ne morate spati? Niti delati? Imate nerbozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Selterjev pravi Elzafluid 6 dobnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.—

Trpite na počasni prebavi? Zaprtji? To zlo se odstrani s pravimi Selterjevimi Elza kroglicami, 6 škatlic 12 K.— Želodec okrepejoča švedska finktura 1 steklenica 12 K.— Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Selter, Štubica donja, Elza trg št. 264 Hrvatska. D

Inserati v Murski Straži
 imajo največji uspeh.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica št. 2

Maribor, Viktringhofova ulica št. 34

Brzovjavni naslovi: JIP — Ljubljana, JIP — Maribor.

Oddelek I.

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelek II.

Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelek III.

Beton, železobeton. Železna konstrukcija.

Oddelek IV.

Železnice, ceste, predorji, mostovi.

Oddelek V.

Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelek VI.

Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovecu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Strojepisno po možnosti steno-grafije večšo sprejme takoj notar **Hinko Požun v Gornji Radgoni.**

Kupi se jež. Kdor ga ima ga naj prinese v upravnistvo „Murske Straže“.

Proda se še skoraj nova hiša z velikim vrtom in braj-dami. Več se izve pri posestniku **Mariji Kotnik v Poljčanah št. 67.**

10.000 korenite Šmarnice lepe se dobi pri **Štuhcu-u** po domače Bolkovcih, **Terbegovi** hiš. št. 1, pošta sv. Jurij ob Seavnici. Prodajalo se bo od 1. do 6. sušča 1920. Cena po dogovoru.

Na prodaj
1 premakljivi vozni stol za bolnika,
1 nosilni stol za bolnika,
1 aparat za elektriziranje,
2 veliki viseči svetilki,
1 veliko xrozlo in raznovrstne druge reči pri
M. Krainerju
v Črešnjecih št. 134.

Sol, otrobe, pšenično mečko, oves za seme, pšenično, krušno, koruzno in ajdinsko moko, proseno pšeno, tikvino (bučno) olje, dobro milo, sodo, vžigalice, sladno kavo, drva za kurjavo, prodaja na debelo in drobno ter kupuje vse deželne pridelke. Sprejema naročila za apno in cement. **J. Škerlec**, trgovec, Gornja Radgona.

V najem se da novoizidana hiša krita z opeko, z štirimi sobami, vrtom in sadovnjakom na lepi solnčni legi z dobro pitno vodo, ob veliki cesti na križpotju. Pripravljena za trgovino ali kakor urad. Najemnina na leto od 2000 kron naprej. Ponudbe do 30. marca 1920 na lastnika **Matjaža Kustec v Gornji Bistrici, pošta Srednja Bistrica, Prekmurje.**

Garje, srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino 10-50 K pri **lekarni Trnkozzy, Ljubljana.**

Kolesarji!

Vse potrebščine za
kolesa in
motocikle
plašče in
zračnice
dobite najceneje
v trgovini

J. Gorec, Ljubljana
Pismena naročila se izvrše še isti dan.

Posredovalnica vseh služb

posreduje zanesljivo moško in žensko služinčad, sobarice za privatne hiše, hotele, natakariče za gostilne, blapce, dekle itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher
v Ljutomeru. 13-9

Gostilničarji!

Naznanjam cenjenim g. gostilničarjem, da otvorim s 15. marcom 1920 zalogo piva. Na razpolago bom imel v svoji ledeni kleti v Bučecovcih vedno sveže pivo in ga dostavljal na dom. Cenjene g. gostilničarje, kateri žele iz moje zaloge pivo dobavljati, prosim, da mi čimprej poročajo, nakar njim takoj vse nadaljne podrobnosti naznanim. K obilnem obisku se priporoča **Alojz Stiblar, Bučecovci, pošta Križevci pri Ljutomeru.**

Sladno kavo

znamka

„VARDAR“

v zavitkih po 200 in 500 g.
originalni zaboji po 50 kg,
po najnižji ceni, franko vsaka
železniška postaja dobavlja

Jovo Gigovič

Maribor 8. Glavni trg 21

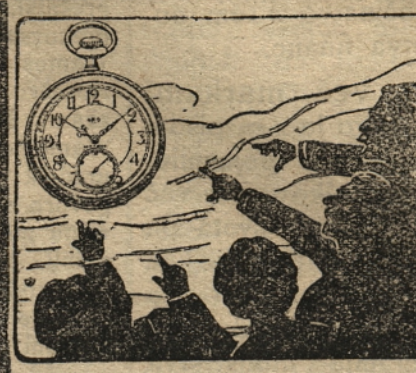
Miši - Podgane

stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—, za ščurke K 8—, posebno močna tinktura za stenice K 7—, uničevalce moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 6—, prašek proti mrčesu K 6—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri živini K 4—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalcev rasilin) K 6—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3

POZOR!

Ročete dobro in ceno kupiti?

Najzanesljivejša ura je Suttnerjeva ura!

Niklasta, jeklena, srebrna ali zlata, vsaka Vna bo zadovoljila! Tudi verižice, prstane in uhanje, vsakovrstne darove in potrebščine: kakor nože, priprave za britje, škarje, denarnice, šibčnjake, diamante za rezanje stekla, vse dobro in ceno najdete v ceniku od **H. SUTTNER, Ljubljana, st. 978.**

Zopet

ogromna pošiljatev
manufakture naravnost iz inozemstva
je prejela trdka

R. Stermecki v Celju

in sicer volne, čerjra, tiskaniha, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamg. rna in klačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, rohcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, blaz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj!

Na debelo samo v I. nadstropju.

Veletrgovina R. Stermecki Celje št. 303 Slovenija.

Tajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevnih cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, drobo, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna: v **Gornji Radgoni.** Podružnice: **Cankova** in **Murska Sobota.** Dolnja Lendava :: Križevci pri Ljutomeru

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekočiračun ter jih obrestuje po 3 % čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila in kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposužuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Siroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Glavna cesta, št. 14, tik kolodvora.